

Педагог пропонує «кейс» для спільного аналізу: ставить проблему, надає можливість учням надати варіанти рішення та вибрати найкраще з них.

З метою якісної професійної підготовки режисера, який повинен також мати здібності менеджера-організатора, вважаємо за необхідне використати метод моделювання реальної ситуації. Розглянемо особливості його застосування на прикладі проведення онлайн ділової гри «Тендер». Участь у тендерах — це одна з ключових ланок роботи сучасного режисера-менеджера. Завдання педагога під час проведення онлайн ділової гри полягає в моделюванні реального процесу проведення тендера. Підготовка цього заняття відбувається заздалегідь. Педагог пропонує тему, яка відповідає плану семестрів у робочій програмі, це може бути будь-яке державне/недержавне свято, концерт, естрадне шоу, фольклорний артпроект. Надає здобувачам технічне завдання, пояснює умови реалізації проекту. У день проведення заходу педагог «одягає» на себе маску «замовника» та проводить тендер за всіма вимогами сучасного ринку креативної індустрії, тобто з характерною ексклюзивністю, цілісністю, інноваційністю та фінансовою доцільністю. Для участі в діловій грі (моделюванні реальної ситуації) здобувачам необхідно підготувати наперед свої виступи, забезпечити інформаційний супровід (відео, мультимедіа).

Побудований таким чином освітній процес, на наш погляд, надає колосальний позитивний досвід здобувачам, наближає їх до реалій професійного ринку. Така модель освітнього процесу дасть змогу студентам уже на заняттях у ЗВО виробити стресостійкість до подібних заходів і конкурентоспроможність.

С. Гордєєв

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ТЕАТРАЛЬНОЇ ШКОЛИ

С. Hordieiev

CURRENT PROBLEMS OF UKRAINIAN MODERN THEATER SCHOOL

Одним із вагомих чинників формування й загальнокультурного розвитку особистості в театральних інститутах, вузах культури і мистецтв є сценічне мистецтво. Пошуки сучасної особистісно-орієнтованої системи професійної освіти майбутніх акторів і режисерів театру, спрямовані на виявлення ефективних форм і методів модернізації навчально-виховного процесу. Тому актуальним є дослідження вітчизняних і зарубіжних історико-педагогічних досягнень у викладанні режисури й акторської майстерності у вузівській практиці й вирішенні проблем, з якими стикається сучасний театр.

Наука про режисуру й акторське мистецтво, розроблена на початку ХХ ст. Л. Курбасом, М. Крушельницьким, В. Сладкопєвцевим, М. Старицьким і розвинена провідними майстрами сучасного українського театру М. Резниковичем, Е. Митницьким, Б. Козаком, В. Хім'яком, О. Кужельним, є міцною методологічною та науково-теоретичною базою для підготовки фахівців вищої кваліфікації.

У зв'язку зі зростанням ролі режисера, як творчого керівника театрального колективу, особливо актуальними сьогодні є твердження Л. С. Курбаса про те, що режисерське мистецтво має свої закони, це професія, яка вимагає наявності певних даних, досконалої сценічної підготовки, постійного відкриття нових шляхів у творчості. Ось чому в пошуках форм і методів модернізації театральної освіти в мистецьких ЗВО поряд із теоретичною і практичною спадщиною Л. С. Курбаса, його соратників і послідовників, необхідно ґрунтовно вивчати й досвід виховання

творчої молоді майстрами світового театру П. Бруком, А. Богарда, Е. Барба, Ж. Роснера, А. Вітеза та ін.

Традиційними формами обміну педагогічним досвідом, який дуже важливий для вирішення методичних проблем і пошуку ефективних шляхів розвитку сучасної театральної школи, є методичні семінари, наукові конференції, на яких виникають дискусії про шляхи розвитку театральної освіти початку XXI століття. Підсумком, наприклад, такої дискусії, де обговорювалися проблеми професійної підготовки акторів у навчальних закладах Франції, Італії, Бельгії, Німеччини, Данії, Швейцарії, Англії, Америки, Канади стала збірка статей різних діячів театру — учасників цієї зустрічі під назвою «Школа гри. Вчити чи передавати. Шляхи театральної освіти», виданий в 2003 р. в Парижі видавництвом «Антертам».

Розглядаючи цю проблему, учасники дискусії визначили шляхи її вирішення за трьома напрямками: 1. Організація сучасної професійної освіти акторів: цілі, програми, педагогічні принципи; 2. Базові основи сценічної техніки актора: методи, форми, практичні моделі підготовки акторів до роботи в театрі; 3. Паралельне навчання, ринок праці, перспективи професійного зростання акторів.

В Україні традиції національної театральної школи пов'язані з видатним реформатором театру, актором, режисером і педагогом Л. С. Курбасом, який у процесі своєї театральної практики розробляв систему виховання «синтетичного актора». Він був націлений на пошук нових форм сценічної виразності. У бібліотеці режисера настільною була книга професора В. Сладкопєвцева «Введення в мімодраму», видана в Києві в 1920 р., що містить методику роботи над етюдами — мімодрамами, побудованими в основному на акторській пластиці. Курбас вводив в акторські тренінги окремі пантомімічні елементи, а також мімодраматичні етюди. Метою цих вправ було прищепити навички акторові, які б допомогли йому вийти за межі побутового тілесного існування, бути органічним у жорстких ритмах складних пластичних вистав-композицій у створеному Л. Курбасом театрі «Березіль». Його новаторські постановки перегукуються зі сценічними пошуками режисерів сучасного театру, що розвивають авангардний напрям. У багатьох експериментальних виставах музика і пластика домінують, забезпечують безперервний візуальний ряд, який замінює часом акторське слово. При цьому помітні різкі зміни в сучасному професійному театрі. Він став жорсткішим, більш технологічним. І це не випадково. На противагу авторитарності класичної школи виховання акторів та режисерів, усталилась інша тенденція: сьогоденний театральний-педагогічний процес тяжіє до «лабораторності» (експерименту).

Забгато лабораторій з'явилося останнім часом. Саме експерименти в різних аспектах, щодо різних етапів виховання творчої молоді, відображені в пошуках відомого режисера та педагога В. Ліпцина, у минулому — керівника акторської студії при Центрі Леся Курбаса (м. Київ), автора навчального посібника «Режисерський тренінг», а також адепта ігрового аспекту в театральній педагогіці.

Театр і навчальні заклади завжди взаємопов'язані. У театральних школах різного рівня триває пошук інноваційних методик виховання актора і режисера. Педагогіка в умовах театального ЗВО є більше мистецтвом, ніж наукою. Виховний процес і процес професійного навчання тут більш нерозривні. Тому хотілось би особливо відзначити, що уроки майстерності не закінчуються у закладі вищої освіти. Творчі успіхи випускників пов'язані з міцною театальною школою, яка і сприяє підготовці творців сучасного театру.